

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

De beatitudine coelestis paradisi, et primo quantu[m] attinet ad partem
intellectiuam ca.xxvi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Liber Tertius

Stryx em̄ est odiuz, Acherō tristitia, Lethe obliuio, Cocyt⁹ luctus
Phlegethon ardor, Odium Dei atq; iusticie, tristitia de poenarum
acerbitate, obliuio charitatis et spei. Luctus ex poenaz eternitate,
ardor ex conscientia culpe, ardor itez corporis post resurrectionez,
quod iugiter ardebit, et nō cōsumet, terit illic mors eterna, qz imor
talis miseria, que supremo bono. i. beatitudini opposita, p̄t summuz
maluz appellari, duo isti st; fines vltimi bonoz et maloz, qz euz ad il
luz p̄ virtutuz officie scādendo pueneris, nihil est supius q̄ gradiat
ris, vbi ad istuz p̄ flagitia descēdendo corrueris, nihil est inferi⁹ quo
plabaris: Quicquid ergo boni est in morib⁹ propter illū querit, q̄el
quid vero mali propter istuz fugit. Nec impossibile Deo iudicetur,
q̄d naturā posse nō dubiuz ē, vt. s. corp⁹ ardeat ⁊ nō consumatur, et
in incēdio eterno vita p̄maneat, nec finiat, naz et lignuz setiz p̄stat
inflammari posse, sed nō consumi. Est ⁊ quoddaz lini genus, ex quo
tele cōfecte, euz purgāde sunt, in ignez mittūtur nec exurūtur. Un
de veteres reguz, ⁊ principuz cadauera, euz erant cōburēda, ne cinis
eoz cum lignoz cineribus cōfunderet, huiusmodi telis insuta cre
mabant. Est ⁊ animal quod naturaliter in caminis ardētibus viuit
pyrallez vocant naturales, adde q̄ sicut ante peccatuz erat humanū
corpus sic temperatuz, vt nō mori posset, sic ⁊ post iudiciuz miro ⁊
indicibili modo fermentabit vt eternis nō cedat incēdijs. Un ⁊ Je
saias dixit, f̄mis eoz non moriet, et ignis eozuz nō extinguetur. Et
quemadmodū beatitudo omnia bona, sic est cūcta mala complexa
damnatio. Octo igitur genera poenaz, que Tullius dicit per leges
infligi (scilicet damnuz, vincula, verbera, talionē, ignominiam, exili
um, mortez, seruitutez) cōtinet cumulatiissime damnatio, hic igitur
sine fine torquetur atroci supplicio, qz nulla fuit in fine religio. At
q̄ saltem in suprema vite vespera resipiscunt, qz peccata in vita relin
quunt, aliquādo poenaz finem inueniunt

**De btitudine cœlestis paradisi. et primo quātum
attinet ad partes intellectiuā** ¶ Ca. xxxi

Libet Tertius

O paradisi gaudijs temere quicq̄ dicere nō ausim, nā sic (vt scribit Iesaię ca. lxiiij. et in eplā Pauli prima ad Corint. ca. ij.) nec oculus vidit, nec auris audiuit, et in cor hominis ascēdit, q̄ preparauit Deus diligentib⁹ se. Quid tētabo verbis exprimere, q̄d in cogitationē nequit ascēdere: Gręci sapiētę deā tritogeniā vocāt q̄ ordinate tria producat, recte cogitare, recte loqui, recte operari, Et Aristote. in libro de interpretatiōe, dicit voces esse notas earum que in animo sunt affectionuz, ex quo seq̄tur lingua nō posse explicari, quod sit impossibile cogitari, dicam tamen aliquid, vt animuz tuum prouocem ad desyderiuz vidēdi ea que mortales oculi videre nō p̄nt. Hoc em̄ desyderiū mentē a terrenis reb⁹ ad coelestia surrigēs, facit adhuc terreni ac mortales sim⁹ saltez ex pte coelestes, nā si veruz est illud. Ubi thesaur⁹ tuus, ibi et cor tuuz. Si thesaur⁹ in coelo habemus, necesse est in coelo esse cor nostz, q̄ si est in coelo coeleste ē desyderia facere corda nostra coelestia, et conabimur ex pauculis infinita, ex minimis ingentia meditari, illo vl maxime moti, q̄d in Gregorij dialogo recitatur. Si mulier in subterraneo ac teterrimo carcere pariat infantulum et ei in t̄nbrois et angustis locis iā adulto velit enarrare coeli altitudinez, mundi amplitudinez, solis claritatez, aurore venustatem, Lune pulchritudinem, stellarum nitorem, terrae latitudinem, veris amoenitatem, auium alacritatem, vocū modulationem, riuulorum gratiaz, hortorum leticiā, odorum fragrantiam, florum redundantiam, et reliqua, nunq̄ verbis cōsequi poterit, vt in miseria illa natus et educatus, cui lucernūcula prolata diez, abscondita, noctem semp induxerit, credat que audierit. Sic profecto nobis in terra natis et enutritis accidit, quod et Christus Nicodemo loquens sic expressit. Si terrena dixi vobis, et nō creditis: quomō si dixerō coelestia credetis: et quidez sicut coelū magnitudine, pulchritudine, altitudine terras añcellit, sic coelestia bona terrenis bonis p̄ferenda non dubito. Hoc inq̄ nō dubito, illatū non cognosco, quia

Libet Tertius

omni imaginatiōe nostra maiora sunt. Partis intellectiue due sunt
potentię. Intellectus, ac voluntas, Intellectui cognitio veritatis,
voluntati possessio comoditatis a Deo grata est, vt nihil possit esse
iucundius, in hac vita ex pte scimus, ex pte prophetamus, sapimus
vt paruuli, loquimur vt paruuli, quia videmus p speculū in enigma
te. Nam corpus quod occidit aggrauat animas, et opprimat sensum
multa cogitantes. Et vt in libro sapiētię dicitur. Cogitatiōes morta
liuz timide et incerte pudentię nostrę. Quo fit vt intellectus cupi
ditas, quātumcunq; hic se ingurgitet et bibat, semp tamen sitibūda
remaneat. At in paradiso, quia facie ad faciem, et cognoscer homo
sicut cognitus est, euacuabitur quod ex pte est, quod puuli est, quod
imperfecti est, eritq; immēso huic nostro desiderio oppido satisfactū
Cum illa omniformis essentia que est prima veritas nostrę se intel
ligētię reuelabit, tum demū illud adimplebit. Tacate et videte quos
niā ego sum Deus. Nunc eniz intellectus multipliciuz phātasmas
tum veratus occurru, et quasi puer in venali foro vagus, nunc hoc
nunc illud demiratur, nec vacat, nec videt Deus, sed opatur et labo
rat incassuz, hacten^o de intellectu. Possessionez comoditatis cuius
amicitia ē inseparabiliter annexa volūtati, vita ista nō prestat (teste
Salomone) qui postq; sensibus suis q̄quid desiderabile erat inclus
sit, et omē gen^o voluptatis expertus est, quasi nihil adhuc profecisset
tandem inquit. Ebel ebeliz ve col ebel, interpretat. Vanitas vanita
tum, et omnia vanitas. Uiderat eniz omē quod delectat, vl nō satis
are, vel repēte trāsire, et amitti, et sensus ipsos annis recedētibz he
betari, satietatez omniuz fieri, et senescere cuz etate libidinez. Et cer
te patria ista quantumcunq; innocēter ac pie viuamus, sp̄i et deside
riorū est patria, in ea positus propheta dicebat. Gloriosa dicta sunt
de te, ciuitas Dei et Quā dilecta tabernacula tua domine virtutum
cōcupiscit et deficit anima mea in atria domini et Sicut desiderat
Cervus ad fontem aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deum
Sitiuit anima mea ad Deuz fontē viuū, quādo veniaz et appa

Libri Tertius

rebo ante faciem Dei. Sic de fine bonorum hoc est de beatitudine disputant philosophi, et vsq; adeo querentius in hac vita, et nusquam inuenientius beatitudines curiosa succeruit industria, vt (teste Augustino in libro. xix. de ciuitate Dei) naturā sectarum, de beatitudine loquētū ad ducētas octuaginta octo Clarro produxerit, quaz omnium fines si que illaz aliquid verē bonitatis attingūt, noster paradisius abundāter includit, nā sua redundātrissima voluptate, sic omnem volūtatis appetituz inebriat, vt liberū arbitriuz in ea positum peccādi facultate priuetur. Quod tamē non esse libertatē minui, s; augeri, lōge enīz p̄stātor est libertas, ea tm̄ velle posse que displicita s; sint nunq̄s, q̄s ea etiā velle posse, que aliquādo nolle sit necesse. Tunc erit De^o omnia in om̄ibus, hoc est quicq̄d singuli desiderabāt, suppediabit Deus. Quia tāta dulcedine mētib; nostris illa betur, vt p̄fecte cōpleatur quod dicit a propheta. Satiabor cuz apparuerit gloria tua, Vel vt in hebreo ē imago tua, nā in Hebr̄eis codicib; este muneca, q̄d interpretatur imago tua. Hec de intellectu ali seu rationali parte perstrinximus, de sensibus aut ē quo nā pacto beati futuri sint paucis explicemus.

De beatitudine ptis sensitue. Cap. xxxij.

Naturā seu animę potentiam, que et s̄tus et vis appellatur, tunc beatā dicimus, cuz optimū eoz que ab ea capi possunt sic per opationez perfectaz est assecuta, vt sit de eterna ei^o possessione secura, optimuz quod intelligi quo diligi potest, est De^o. S; quod sensibus percipitur non est spūs, Deus aut est spirit^o, a quo igitur beatitudo sit sensuū, non est om̄ium doctor vna sententia. Sūt qui dicant illā immēsz partis intellectinę voluptatez (de qua apud oēs constat vnde sit) redundare, et quasi supfluere, ac in potētias sensibiles derivari, quēadmoduz experimur ex varijs animi accidentibus corpus affici, et quod animo pacato paulo ante valebat bene, nūc animo perurbato egrotare, et quanq̄s ad om̄iuz sensuū gloriāz modus iste sufficiat, tamen de auditu et visu aliquid peculiare dicēdum est.

R 1